

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

יצא לאור בתאריך:
יג' אלול תשע"ג

פרשה:
פרשת כי תבוא

כותרת:
מה קורה עם הסל ?

פרשת כי תבוא

מה קורה עם הסל ?

השבוע היתה לי שיחה עם עורך-דין ששם לו למטרה להלחם למען העניים והגלמודים. שיחתנו התגלגלה לנושא ההלוואות מהבנקים, והוא אמר לי שהלקוחות שלו אומרים לו שלמרות שהעבדות אינה חוקית בארצות הברית (וזה חוק שנחקק לפני קרוב למאה וחמישים שנה), הרי שבפועל הם עבדים נרצעים של הבנקים. המשכנתא שלהם על הבית חונקת אותם, ובפרט אם הם צריכים הלוואה עסקית, זה בכלל דבר בלתי אפשרי.

בן שיחי הצביע על האבסורד ואמר, כי בעוד שהאנשים שמבוססים מבחינה כלכלית זוכים להלוואות מהבנקים בריבית נמוכה ובתנאים נוחים (כי יש להם קרדיט טוב), הרי שהעניים שזקוקים באמת להלוואות – הבנק מוציא להם את הנשמה וכהם סוף סוף מקבלים הלוואה – התנאים שהם מקבלים נוקשים ביותר ובריבית גבוהה, כי הם נחשבים לקבוצת סיכון גבוה וכו'.

וכך הוא המשיך ופירט את האבסורד של הבנקים, והוא סיכם שזה ממש "לא פייר". אמרתי לו שהתלמוד הצביע על האבסורד הזה כבר לפני כאלפיים שנה.

בפרשת השבוע – כי תבוא – אנו קוראים על מצוות ביכורים. כשעם ישראל ישב בארצו כל אחד שגידל בשדותיו את אחד משבעת המינים שבהם נשתבחה ארץ ישראל היה עליו לקיים את מצוות ביכורים. הוא היה צריך לקחת את הפירות הראשונים שהבשילו, להכניסם לתוך סל ולהביא אותם בעצמו לבית המקדש בירושלים.

המנהג היה שכל הכפר או הישוב היו מתאספים ועולים יחדיו לירושלים. תושבי ירושלים היו יוצאים לקראתם ועורכים להם קבלת פנים חמה ולבבית, ואז כל השיירה היתה מגיעה ביחד לבית המקדש כשהם מלווים בתזמורת ומתוך שמחה גדולה היו מעניקים את הביכורים לכהנים.

בספרי מובא על הפסוק בפרשתנו "ולקח הכהן הטנא מידך" (דברים כו, ב), שלכאורה לא מובן מדוע התורה כותבת שהוא לוקח את הסל, לכאורה היה צריך להיות כתוב "ולקח הכהן מידך" או "ולקח הכהן את הפירות" או "את הביכורים מידך", מדוע עושים עסק מה"טנא"?! אולם זה בא ללמדנו שלא רק הפירות שייכים לכהן אלא גם הסל שייך לו. אבל אם הביאו את הביכורים בתוך כלי כסף או כלי זהב, הכהן היה מוריק את הפירות ומחזיר חזרה את הכלי למביא הביכורים.

על כך אומרת הגמרא "מנא הא מילתא דאמרי אינשי בטר עניא אזלא עניותא דתנן עשירים וכו'" (ב"ק צב, א). יש ביטוי שאומר שהעניות רודפת את העניים, ובהלכה הזאת של הביכורים רואים שאכן הדברים נכונים.

אותו עני שאין לו כלי כסף ולא כלי זהב, מביא את הביכורים שלו בתוך סל שעשוי מענפים ועלים, ואת הסל שלו הכהן לוקח לעצמו, שכן כתוב בתורה "ולקח הכהן הטנא מידך". ואילו העשיר שיש לו מספיק כסף כדי להביא את הביכורים בכלי זהב, ממנו לוקחים רק את הפירות, ואת הכלי הוא מקבל בחזרה.

גם בחיים אנחנו רואים שזה כך. בדור האחרון ראינו אנשים שהיו עשירים באירופה וברחו משם והגיעו לארצות הברית או לישראל או לכל מדינה אחרת בעירום ובחוסר כל. ומכל מקום, בתוך תקופה קצרה הם הפכו שוב לעשירים. הם אולי השאירו את כל כספם מעבר לים, אבל המזל שלהם חצה את האוקיינוס ביחד איתם. במקביל, גם הבטלנים והדלפונים שהיו באירופה לא שכחו להביא את המזל שלהם ביחד איתם לארצות הברית. אבל בכל זאת אנחנו מחפשים מעט נחמה. לומר שהתופעה הזאת היתה מאז ומתמיד – זה לא מספיק. לא ייתכן שהתורה תשתף פעולה עם ה"קפיטליזם החזירי". נשאלת השאלה, מדוע באמת התורה קבעה שהכהן יקח מאת העניים את הסלים שלהם? מה הסיבה לזה?

ישנם כאלו שמסבירים שמכיון שהעניים מביאים מעט פירות, וגם הפירות הללו לא תמיד היו טריים וכו', ואם הכהן היה מרוקן את הפירות מתוך הסל לעיני כולם הם היו מתביישים, לכן הכהן נטל את הפירות עם הסל ושלה אותם לשלום.

אחרים מבארים שהסל מסמל את המזל הרע שרודף את העניים, ולכן כאשר העני מביא את הביכורים שלו, הכהן לא רוצה להחזיר לו את הסל עם המזל הרע, ולכן הכהן משאיר את הסל אצלו.

משא"כ אצל העשיר, כלי הזהב מסמל את המזל הטוב שלו, ולכן הכהן מחזיר לו את הכלי שעשוי מזהב ובזה הוא משיב לו בחזרה את המזל הטוב שימשיך להאיר לו פנים וללוות אותו תדיר.

אולם אפשר להסתכל על כך במבט שונה לחלוטין. אנו מוצאים בתורה בקשר לקרבן עני שהתורה מתבטאת במילים "ונפש כי תקריב", אומר רש"י: "לא נאמר נפש בכל קרבנות נדבה אלא במנחה, מי דרכו להתנדב מנחה, עני, אמר הקב"ה מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו" (ויקרא ב, א). הרבי מסביר שהעשיר מביא את הקרבן עם תחושה של שביעות רצון עצמית הנובעת מהמחשבה שהוא מביא קרבנות חשובים ויקרים. לעומתו, העני לא יכול להתגאות בקרבן הדל שהוא מביא, ולכן זהו קרבן שבא עם תחושת ענווה ולכן הקב"ה אוהב אותו (ילקוטי שיחות' כרך כז עמ' 15).

כך ניתן לומר גם בקשר לביכורים. לעני יש יתרון ומעלה על העשיר, שכן מהעשיר הקב"ה מקבל רק את הפירות, אבל הביכורים של העני כל כך חביבים ויקרים בעיני הקב"ה שהוא רוצה לא רק את הפירות, אלא גם את הסל שלו, משום שהעשיר מביא את הביכורים מתוך הרגשה עצמית מנופחת כשכולו מדושן עונג מהמתנה החשובה שהוא מביא לכהן. ואילו העני מביא כמה פירות קטנים מתוך הרגשה של ענווה ושפלות ושברון-לב, ורחמנא לבא בעי, אותם הקב"ה מחבב ומייקר, ולכן הוא לוקח גם את הסל.

עם ישראל נמשל לביכורים, כפי שהנביא אומר "כבכורה בתאנה בראשיתה ראיתי אבותיכם" (הושע ט, י). נשמתו של יהודי נמשלת לפירות, ואילו הגוף הוא הכלי. הקב"ה אומר לנו שלא מספיקים לו הפירות, אלא הוא רוצה גם את הסל, את הגוף.

הרבי מסביר שיהודי עובד את ה' והקב"ה רוצה שהוא יקדש גם את הסל, כלומר, שיקדש גם את גופו ואת חלקו בעולם. גם את הבית, את המכונית ואת המשרד – הכל צריך להיות על ידי שקובעים מזוזה בדלת ואוכלים אוכל כשר במטבח וכו' ביכורים. כיצד עושים זאת? וכו'. אנחנו מביאים את הסל לה', ולכן ברוחניות אין זה משנה אם אתה עני או עשיר, הקב"ה רוצה גם את הסל שלך...

(ראה ילקוטי שיחות' כרך כט תבוא א' עמ' 145).

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד